

ベトナム文化における 「一見奇妙だが合理的な習慣」

CIR
レポート
10月

ベトナム国際交流員
グエン・ティ・トウイ・フオン

はじめに

前回の「ベトナムにおける一見奇妙だが、合理的な習慣」（パート1）に続き、今回もベトナムで暮らしていると「なぜ？」と感じるものの、背景を知ると納得できる習慣を紹介します。

外国で生活していると、自分の国では当たり前のことが、別の国では全く違った形で行われていることがあります。その違いには、その土地の歴史や文化、気候、人々の暮らしに合わせて生まれた理由があります。

今回は、ベトナムの人々にとって身近な習慣の中から、サッカーの勝利を祝う「đi bão」、練乳を使ったベトナムコーヒー、そして日常生活に根付いている屋台文化の3つを取り上げます。日本人から見ると一見不思議に感じるこれらの習慣が、どのような背景から生まれ、なぜ現在まで続いているのかを見ていきたいと思います。

XIN CHÀO
VIETNAM

① なぜベトナム人はサッカーに勝つと、国旗を振りながら道路を走るのか？

ベトナムを訪れた際、街中で老若男女が道路に集まり、国旗を掲げながら「Việt Nam vô địch! (ベトナムはチャンピオンだ!)」と叫んでいる光景を目にしたら、きっと驚くでしょう。しかし、これはベトナム代表がサッカーの試合で勝利したときに見られる、ベトナムならではの光景です。

ベトナムにはさまざまなスポーツがありますが、その中でも特に人気が高いのがサッカーです。日本でもサッカーは人気がありますが、ベトナムでは「国民的スポーツ」と呼べるほど、多くの人に親しまれています。都市部でも地方でも、子どもたちが路地や空き地、公園などでサッカーを楽しんでいる姿をよく見かけます。

ベトナムにおいて、サッカーは単なるスポーツではありません。人々の気持ちを一つにし、国民としての一体感を生み出す存在でもあります。特にベトナム代表が大きな試合で勝利すると、「đi bão (ディ・バオ)」と呼ばれる独特のお祝いが始まります。

「đi bão」は直訳すると「嵐に行く」という意味ですが、実際には、サッカーの勝利を祝って大勢の人々が街に繰り出す現象を指します。

多くの人がバイクに乗り、ベトナムの国旗「金星紅旗」を掲げたり、クラクションを鳴らしたりしながら街を走ります。「Việt Nam vô địch!」などと声を上げ、街全体が大きな祝祭のような雰囲気包まれます。

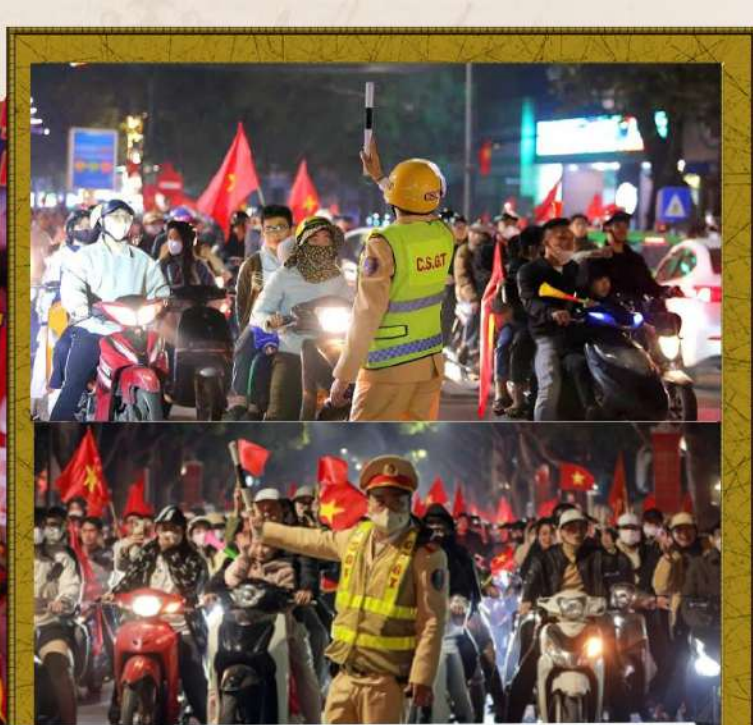

一見すると、「サッカーの試合に勝っただけなのに、なぜここまで大勢の人が集まるの?」と不思議に感じるかもしれません。しかし、ベトナムではサッカーの勝利は、単なるスポーツの結果ではなく、「みんなで喜びを分かち合える出来事」なのです。

普段は年齢や職業、生活環境が異なる人々も、サッカーという共通の話題を通して一つになります。知らない人同士でも同じ国旗を掲げ、同じチームの勝利を喜ぶことで、「自分たちは同じベトナム人だ」という一体感を感じることができます。

もちろん、大勢の人がバイクで道路に集まるため、交通安全には注意が必要です。試合後には警察が交通整理を行うこともあります。熱狂的に喜びながらも、安全に配慮してお祝いすることが大切です。

② なぜベトナム コーヒーには練乳 を入れるの？

コーヒー＋練乳＋氷？

ベトナムを代表する飲み物の一つが「ベトナムコーヒー」です。

特に「カフェ・スア・ダー (CÀ PHÊ SỮA ĐÁ)」は、濃いコーヒーに練乳と氷を加えて飲む、ベトナム独特のスタイルです。

日本人からすると、「なぜコーヒーにこんなに甘い練乳を入れるの？」と不思議に感じるかもしれません。しかし、そこにはベトナムの歴史や気候、コーヒー豆の特徴が関係しています。

フランス文化の影響

ベトナムのコーヒー文化は、19世紀のフランス統治時代に大きな影響を受けました。

フランスでは、コーヒーに牛乳を加えた「カフェ・オ・レ (café au lait)」が親しまれており、その飲み方もベトナムに伝わりました。

20世紀初頭のベトナムでは、パンと一緒にブラックコーヒーやカフェ・オ・レを飲んでいたことも記録されています。

しかし当時のベトナムでは、新鮮な牛乳を安定して手に入れることが難しく、保存することにも課題がありました。そこで、保存しやすい練乳が牛乳の代わりとして使われるようになりました。

ロブスタ種が主流

さらに、ベトナムではアラビカ種よりもロブスタ種のコーヒーが多く生産されています。

ロブスタ種は力強く、苦味のある味わいが特徴です。そのため、甘く濃厚な練乳を合わせることで、苦味と甘味のバランスが取れます。

そして、暑い気候に合わせて氷を加えることで、現在の「カフェ・スア・ダー」が生まれました。

コーヒーとの組み合わせが豊富！

北

エッグコーヒー

ハノイを代表するコーヒーです。卵黄と砂糖、練乳などを泡立ててクリームのようにし、濃いコーヒーの上にのせます。ふわふわで濃厚な味わいが特徴です。

中

塩コーヒー

ベトナム中部にあるフエ市で生まれたとされる人気のコーヒーです。濃いコーヒーに塩味のあるクリームを加えます。少し塩を加えることで、コーヒーの苦みがやわらぎ、風味や甘みがより引き立ちます。

南

ココナッツコーヒー

南部では、ベトナムでよく使われるココナッツをコーヒーに取り入れた「ココナッツコーヒー」も人気があります。

ココナッツミルクやココナッツクリームをコーヒーと合わせることで、コーヒーの苦みとココナッツのまろやかな甘みを楽しむことができます。冷たいドリンクとして飲まれることも多く、南部らしいトロピカルな味わいが特徴です。

③なぜベトナムでは屋台文化が根付いているの？

ベトナムを訪れると、道端に並ぶ小さな椅子に座ってコーヒーを飲む人や、道路沿いの小さな屋台で食事をする人をよく見かけます。日本では「屋台」というと、特別な場所や観光地を思い浮かべる人も多いかもしれませんが。一方、ベトナムでは、屋台や路上カフェは日常生活の一環です。

ベトナムの屋台文化には、昔からの市場文化や商売のスタイル、都市の発展など、さまざまな背景があります。

特に都市部では、限られたスペースでも商売ができる屋台は便利な存在でした。大きな店舗を構える必要がなく、少ない設備で営業できることから、比較的始めやすい商売でもあります。

小さな椅子から店になる

また、ベトナムの暑い気候の中では、風通しのよい屋外で食事をするのも珍しくありません。道端に小さな椅子とテーブルを置くだけで、そこが一つの「店」になります。

ベトナムの路上カフェでよく見かけるプラスチック製の小さな椅子も、屋台文化を象徴する存在です。

小さくて軽いため、簡単に移動でき、限られた歩道のスペースでも使いやすいという特徴があります。

次のパートもお楽しみに !!

NHỮNG ĐIỀU THOẠT NHÌN KỶ LẠ NHƯNG LẠI RẤT HỢP LÝ TRONG VĂN HOÁ VIỆT NAM

BÁO CÁO
CIR
THÁNG 10

ĐIỀU PHỐI VIÊN QHQT VIỆT NAM
NGUYỄN THỊ THÚY HƯƠNG

LỜI MỞ ĐẦU

Tiếp nối phần 1 “Những điều thoát nhìn kỳ lạ nhưng lại rất hợp lý ở Việt Nam”, trong bài viết lần này, chúng ta sẽ cùng khám phá thêm những thói quen, phong tục ở Việt Nam mà khi mới tiếp xúc, nhiều người có thể không khỏi thắc mắc: “Tại sao lại như vậy?”. Thế nhưng, khi hiểu được bối cảnh đằng sau, chúng ta sẽ nhận ra rằng những điều tưởng chừng kỳ lạ ấy lại có lý do rất hợp lý.

Khi sống ở nước ngoài, chúng ta dễ dàng nhận thấy rằng những điều vốn được xem là bình thường, hiển nhiên ở quê hương mình đôi khi lại được hiểu theo một cách hoàn toàn khác ở một quốc gia khác. Những khác biệt ấy không phải ngẫu nhiên, mà thường được hình thành từ lịch sử, văn hóa, khí hậu và đời sống của người dân địa phương.

Trong bài viết lần này, chúng ta sẽ tìm hiểu về ba nét văn hóa quen thuộc trong đời sống người Việt: đầu tiên là “đi bão” để ăn mừng chiến thắng bóng đá, thứ hai là văn hoá thưởng thức cà phê Việt Nam pha cùng sữa đặc và cuối cùng văn hóa hàng quán vỉa hè đã trở thành một phần không thể thiếu trong cuộc sống hằng ngày.

Đối với người Nhật, những nét văn hóa này có thể thoát nhìn khá lạ lẫm. Tuy nhiên, đằng sau mỗi phong tục đều có những câu chuyện và lý do riêng gắn liền với đời sống người dân Việt Nam. Hãy cùng tìm hiểu những bối cảnh đã hình thành nên các phong tục này, cũng như lý do vì sao chúng vẫn được duy trì và trở thành một phần quen thuộc của cuộc sống cho đến ngày nay nhé!

XIN CHÀO
VIỆT NAM

①

Tại sao người Việt lại chạy xe ngoài đường, vậy quốc kỳ khi đội tuyển bóng đá giành chiến thắng?

Khi đến Việt Nam, nếu bắt gặp cảnh người dân đủ mọi lứa tuổi đổ ra đường, cầm quốc kỳ và hô vang “Việt Nam vô địch!”, chắc hẳn nhiều người nước ngoài sẽ rất ngạc nhiên. Tuy nhiên, đây là một hình ảnh quen thuộc ở Việt Nam mỗi khi đội tuyển bóng đá quốc gia giành chiến thắng.

Việt Nam có rất nhiều môn thể thao khác nhau, nhưng bóng đá là một trong những môn thể thao được yêu thích nhất. Ở Nhật Bản, bóng đá cũng rất phổ biến, nhưng tại Việt Nam, bộ môn này gần như không đối thủ và được mệnh danh là “môn thể thao quốc dân”, được đông đảo người dân từ già trẻ lớn bé yêu thích. Từ thành thị đến nông thôn, không khó để bắt gặp hình ảnh trẻ em chơi bóng đá trong những con hẻm, bãi đất trống hay công viên.

Ở Việt Nam, bóng đá không chỉ đơn thuần là một môn thể thao. Bóng đá còn là niềm đam mê chung, có sức mạnh gắn kết mọi người và khơi dậy tinh thần đoàn kết dân tộc.

Đặc biệt, mỗi khi đội tuyển Việt Nam giành chiến thắng trong những trận đấu quan trọng, một hình thức ăn mừng độc đáo, đậm chất Việt Nam lại diễn ra – đó chính là “đi bão”.

“Đi bão” theo nghĩa đen có thể hiểu là “đi trong bão”.

Tuy nhiên, trong đời sống thực tế, cụm từ này được dùng để chỉ cảnh đông đảo người dân đổ ra đường ăn mừng chiến thắng bóng đá. Nhiều người đi xe máy, mang theo quốc kỳ Việt Nam – lá cờ đỏ sao vàng – và bấm còi xe chạy khắp các tuyến phố. Tiếng hô vang “Việt Nam vô địch!” hòa cùng tiếng còi xe và tiếng reo hò, khiến cả thành phố trở nên náo nhiệt như đang diễn ra một lễ hội lớn.

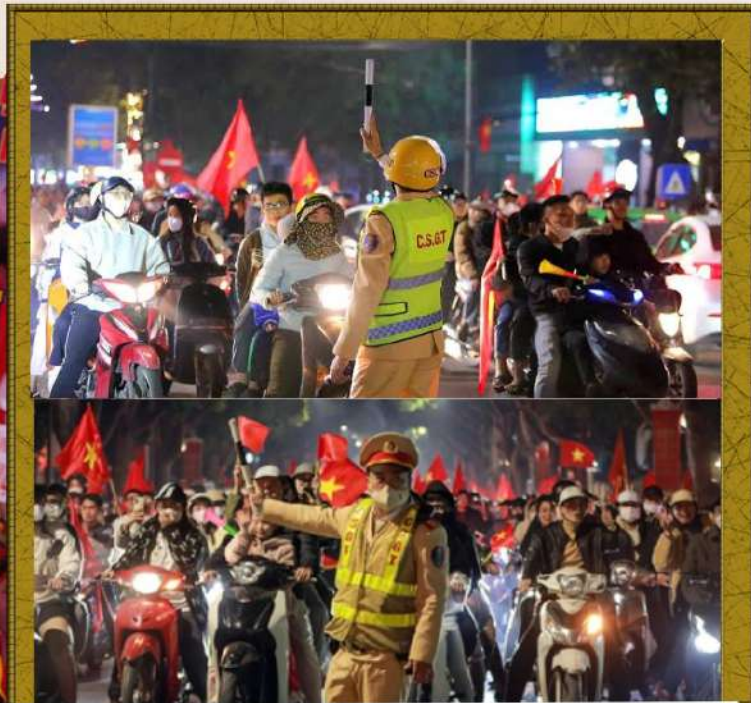

Thoạt nhìn, nhiều người nước ngoài có thể thắc mắc: “Chỉ là thắng một trận bóng thôi mà, tại sao lại có nhiều người tập trung đến vậy?”. Tuy nhiên, ở Việt Nam, chiến thắng bóng đá không chỉ đơn thuần là kết quả của một trận đấu, mà còn là một dịp để mọi người cùng nhau chia sẻ niềm vui.

Những người vốn có độ tuổi, nghề nghiệp và hoàn cảnh sống hoàn toàn khác nhau cũng có thể trở nên gần gũi hơn thông qua bóng đá – một chủ đề chung mà ai cũng có thể chia sẻ. Khi cùng nhau vẫy lá cờ mà họ tự hào và vui mừng trước chiến thắng của đội tuyển, ngay cả những người xa lạ cũng có thể cảm nhận được tinh thần đoàn kết và niềm tự hào dân tộc.

Tất nhiên, khi có đông đảo người dân đi xe máy, ô tô đổ ra đường để ăn mừng, vấn đề an toàn giao thông cũng cần được đặc biệt chú ý. Sau các trận đấu, lực lượng cảnh sát giao thông thường phải tăng cường điều tiết, phân luồng giao thông để đảm bảo an toàn cho người dân và hạn chế tình trạng ùn tắc.

Có thể thấy, dù không khí ăn mừng vô cùng cuồng nhiệt, việc đảm bảo an toàn giao thông vẫn luôn là điều quan trọng hàng đầu. Niềm vui chiến thắng sẽ càng trọn vẹn hơn khi mọi người cùng nhau ăn mừng văn minh, an toàn và có trách nhiệm.

② Tại sao cà phê Việt Nam lại thêm sữa đặc vào?

Cà phê + Sữa đặc + Đá ?

Một trong những đồ uống tiêu biểu của Việt Nam là cà phê Việt Nam. Đặc biệt, “cà phê sữa đá” là một trong những cách thưởng thức cà phê đặc trưng, được pha từ cà phê đậm đặc, thêm sữa đặc và đá. Đối với người Nhật, đa phần mọi người sẽ cảm thấy khá kỳ lạ khi thấy người Việt cho nhiều sữa đặc vào cà phê. Tuy nhiên, đằng sau cách thưởng thức này là những yếu tố liên quan đến lịch sử, khí hậu và điểm đặc trưng của hạt cà phê được trồng tại Việt Nam.

Ảnh hưởng văn hoá Pháp

Văn hóa cà phê Việt Nam chịu ảnh hưởng lớn từ thời kỳ Pháp thuộc vào thế kỷ XIX. Ở Pháp, cà phê pha với sữa, hay còn gọi là “café au lait”, rất được ưa chuộng, và cách thưởng thức này cũng dần được du nhập vào Việt Nam. Có những ghi chép cho thấy vào đầu thế kỷ XX, người Việt đã uống cà phê đen hoặc cà phê pha sữa cùng với bánh mì. Tuy nhiên, vào thời điểm đó, việc tìm mua nguồn sữa tươi một cách ổn định tại Việt Nam còn gặp nhiều khó khăn, đồng thời việc bảo quản sữa đối với một đất nước có khí hậu nóng như Việt Nam cũng là một vấn đề nan giải. Vì vậy, sữa đặc – loại sữa dễ bảo quản hơn – dần được sử dụng thay thế cho sữa tươi.

Hạt cà phê Robusta

Bên cạnh đó, nhờ điều kiện địa hình và khí hậu đặc trưng, Việt Nam có thể mạnh trong việc trồng và sản xuất cà phê Robusta. So với cà phê Arabica, Robusta thường có hương vị đậm đà và vị đắng rõ nét hơn. Chính vì vậy, khi kết hợp với sữa đặc có vị ngọt béo, vị đắng của cà phê được cân bằng một cách hài hòa, tạo nên hương vị đặc trưng vừa đậm đà vừa ngọt ngào. Ngoài ra, đá được thêm vào để tạo cảm giác mát lạnh, phù hợp với khí hậu nóng của Việt Nam. Sự kết hợp giữa cà phê đậm đắng, sữa đặc ngọt béo và đá lạnh đã tạo nên món “cà phê sữa đá” quen thuộc, một thức uống gắn liền với văn hóa cà phê Việt Nam ngày nay.

ĐA DẠNG TRONG SỰ KẾT HỢP VỚI CÀ PHÊ

北

CÀ PHÊ TRỨNG

Đây là một trong những loại cà phê đặc trưng và nổi tiếng của Hà Nội. Lòng đỏ trứng gà được đánh bông cùng với đường và sữa đặc cho đến khi tạo thành một lớp kem mềm mịn, sau đó được phủ lên trên lớp cà phê đậm đặc. Lớp kem trứng có kết cấu bông xốp, mềm mịn cùng hương vị béo ngậy, đậm đà, tạo nên sự kết hợp độc đáo với vị đắng của cà phê.

中

CÀ PHÊ MUỐI

Đây là một loại cà phê nổi tiếng, được cho là có nguồn gốc từ thành phố Huế, miền Trung Việt Nam. Cà phê được pha đậm, sau đó kết hợp với một lớp kem có vị mặn nhẹ. Chỉ cần thêm một chút muối, vị đắng của cà phê sẽ dịu đi, đồng thời hương thơm và vị ngọt tự nhiên cũng được làm nổi bật hơn. Sự kết hợp độc đáo giữa vị đắng của cà phê và vị mặn béo của lớp kem đã tạo nên hương vị đặc trưng của món “cà phê muối”.

南

CÀ PHÊ CỐT DỪA

Ở miền Nam, “cà phê dừa” cũng là một thức uống được yêu thích. Đây là sự kết hợp độc đáo giữa cà phê và dừa – một nguyên liệu quen thuộc, thường được sử dụng trong ẩm thực Việt Nam.

Khi kết hợp cà phê với nước cốt dừa hoặc kem dừa, vị đắng đậm đà của cà phê hòa quyện cùng vị béo ngậy và ngọt dịu của dừa, tạo nên hương vị thơm ngon, dễ uống. Cà phê dừa thường được thưởng thức lạnh, mang đến cảm giác mát mẻ cùng hương vị nhiệt đới đặc trưng của miền Nam.

③ Tại sao văn hóa hàng quán vỉa hè lại phổ biến ở Việt Nam?

Khi đến Việt Nam, mọi người chắc hẳn sẽ thường bắt gặp hình ảnh người dân ngồi trên những chiếc ghế nhỏ bên đường để uống cà phê, hoặc thưởng thức món ăn tại các quán vỉa hè ven đường.

Ở Nhật Bản, khi nhắc đến “yatai” (屋台) – các quán vỉa hè, nhiều người thường nghĩ đến những quầy hàng được mô phỏng đặc biệt hoặc trong các khu du lịch. Trong khi đó, tại Việt Nam, những hàng quán vỉa hè và cà phê đường phố là một phần quen thuộc không thể thiếu trong cuộc sống hằng ngày.

Văn hóa hàng quán vỉa hè ở Việt Nam cho rằng được bắt nguồn từ nhiều yếu tố khác nhau, chẳng hạn như ảnh hưởng từ văn hóa chợ truyền thống, hay các hình thức kinh doanh buôn bán từ lâu đời trong quá trình phát triển đô thị.

Đặc biệt, tại các thành phố, những quầy hàng nhỏ có ưu điểm là có thể kinh doanh ngay cả khi hạn chế về mặt diện tích. Không cần phải xây dựng một cửa hàng lớn, chỉ với một số dụng cụ đơn giản, người bán đã có thể bắt đầu công việc kinh doanh của mình. Vì vậy, đây cũng là một hình thức buôn bán tương đối dễ để bắt đầu khởi nghiệp.

Từ những chiếc ghế nhỏ cũng trở thành một quán ăn

Ngoài ra, do điều kiện khí hậu nóng quanh năm tại Việt Nam, việc tận hưởng ăn uống ngoài trời trong không khí thoáng mát, cũng không phải là điều hiếm gặp. Chỉ cần đặt vài chiếc ghế nhỏ và một chiếc bàn bên đường, nơi đó đã có thể trở thành một “quán” để phục vụ thực khách.

Những chiếc ghế nhựa nhỏ thường thấy ở các quán cà phê vỉa hè Việt Nam cũng là một hình ảnh tiêu biểu cho văn hóa hàng quán đường phố này. Vì nhỏ gọn và nhẹ, chúng có thể dễ dàng di chuyển và sử dụng ngay cả trên những vỉa hè có diện tích hạn chế.

Hãy tiếp tục đón chờ phần tiếp theo nhé!